

Sjeldne fugler i Aust-Agder 2016

LRSK-rapport nr. 21

JAN HELGE KJØSTVEDT, ROLF JØRN FJÆRBU, JAN MICHAELSEN, FRODE STEFFENSEN OG JON GOGSTAD THORSEN

Rapporten presenterer funn av sjeldne fugler som er behandlet av Aust-Agders lokale rapport- og sjeldenhetskomité (LRSK) i 2016. I alt er det godkjent 81 funn av 28 arter og i tillegg 5 hekkefunn, inkludert en eldre hekking. I tillegg presenteres fire funn som siden sist er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugler (NSKF) og ett eldre funn av glente. Ringand er godkjent som ny art for Aust-Agder, mens det ikke kom til nye hekkefugler i 2016. Inkludert i rapporten er også et hybridfunn.

Samtlige observasjoner fra 2016 som LRSK har mottatt og behandlet, er meldt inn via nettstedet <https://www.artosobservasjoner.no> (www.ao.no). Et fåtall godt dokumenterte observasjoner der det mangler rapport har LRSKs medlemmer selv laget rapporter på, slik at de kunne bli vurdert. Hele rapportgrunnlaget er bearbeidet i www.ao og deretter hentet ut og satt sammen med denne rapporten som formål.

LRSK bestod i 2016 av Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt, Jan Michaelsen, Frode Steffensen, og Jon Gogstad Thorsen. Fjærbu og Kjøstvedt har delt sekretæransvaret. Komiteen har ikke hatt møte siden forrige rapport (Fjærbu mfl. 2019) siden 2016-observasjonene ble behandlet samtidig med de siste observasjonene fra 2015. I det følgende presenteres observasjonene som ble behandlet på møtet, samt et fåtall som er kommet til og godkjent i www.ao i ettertid. Også funn som siden sist er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugl (NSKF) presenteres.

Der forekomsten av en art i vårt fylke sammenlignes med forekomsten til arten nasjonalt, bruker vi oversiktene fra Norsk faunakomite for fugl (NFKF) (Winnem mfl. 2018) og NSKF (Olsen 2018) fra rapporteringsåret 2016. Disse er publisert i det fjerde nummeret av tidsskriftet *Fugleåret* (NOF 2018) som kan bestilles ved NOF-kontoret i Trondheim. I likhet med forrige årsrapport så presenterer vi også her funn av mange rapporteringsarter i Aust-Agder merket «R» i oversikten nedenfor. Det har gitt noen endringer i rapportens utforming, se Kjøstvedt & Fjærbu (2017). Merk at funn av fylkets sjeldne spetter publiseres i egne spetterrapporter i *Fugler i Aust-Agder*.

Systematikk og navnetting følger NOFs komiteer NFKF og NSKF som igjen forholder seg til anbefalt europeisk standard (se Winnem mfl. 2018, Olsen 2018). Andefugler står først, etterfulgt av hønsefugler, lommer og dykkere. Observasjonene av en art listes opp kronologisk – det vil si etter observasjonsdato. Der oppdageren er kjent, står denne først av observatørene og er merket*. Se under LRSK på nettsiden www.agderfugl.net, www.ao eller Kjøstvedt (2015) for gjeldende liste over fuglearter som er observert i Aust-Agder, med

oversikt over de artene som skal beskrives for godkjenning, eller som kun skal rapporteres. Merk at eventuelle hekkefunn av mange av artene som har endret status fra godkjenningsarter til rapporteringsarter, fremdeles skal godkjennes. Endringene er oppdatert på www.ao slik at det bare genereres rapporteringsskjemaer i henhold til den gjeldende lista.

Endringer i godkjenningslistene

Som nevnt i forrige rapport er artene tundragås (underarten *albifrons* og tundragjess som ikke er bestemt til underart), havsvale, havlire, dvergmåke, fjellerke og gulbrynsanger i perioder av året endret fra godkjenningsart til rapporteringsart i Aust-Agder fra og med 2019 (Fjærbu mfl. 2019). Merk også at NSKF har nedjustert rørdrum, bieter og rødtoppfuglekonge fra NSKF-arter til LRSK-arter fra og med 2017.

Tegnforklaringer

- G arten skal godkjennes av LRSK med belegg; f. eks. fotografier, video- eller lydopptak, feltskisser og fjær eller på grunnlag av utførlig beskrivelse
- N arten skal godkjennes av NSKF
- GH godkjent hekkefunn (atlas C- eller D-kode)
- R rapporteringsart (skal ikke beskrives/godkjennes, funn hentes fra AO)
- RH rapportering av hekkefunn (skal ikke dokumenteres, funn hentes fra AO)
- M hannfugl (masculus)
- F hunnfugl (femina)
- Hunnf. hunnfarget fugl (kan for en del arters del også være unge hanner)
- ad. voksen fugl (adultus)
- ind. individ/individer
- K kalenderår (om alder: en ungfugl er 1K fram til første årsskifte, deretter 2K, 3K osv. En fugl som angis som for eksempel "2K+" er i sitt andre kalenderår *eller eldre*)
- V vinterfunn (desember, januar, februar)
- pt på trekk (f.eks. "ptNØ" – på trekk retning nordøst)
- * stjerne markerer oppdager(e) av fuglen der denne er kjent for LRSK

Antall observasjoner rapportert på www.ao i 2016 sier oss at aktiviteten blant fylkets fuglekikkere fremdeles er høy, noe som også gjenspeiler seg i antall innrapporteringer av sjeldne fugler. Naturlig nok er antall godkjente funn de siste årene noe lavere enn i 2013 og årene før, men det skyldes at listen med antall arter som krever godkjenning er redusert siden den gang. Når antall arter med godkjente funn likevel holder seg omtrent stabilt, så viser det at aktiviteten i felt fortsatt er økende. Komiteen takker alle som bidro med innsendte beskrivelser av observasjoner i 2016!

Observasjoner godkjent av LRSK Aust-Agder fra perioden 1. januar 2016 til 31. desember 2016

Sangsvane (*Cygnus cygnus*) GH

Par med én unge Moland, Arendal april-juni (Tor Magne Stalleland mfl.).

Fylkets femte hekkefunn, og det samme paret som har hekket i kommunen de tre foregående år. Dessverre levde ikke ungen opp. Se Stalleland (2017) for informasjon om hekehistorikken til sangsvaneparet i perioden 2015–2017. Arten er fremdeles på frammarsj i hele Sør-Norge og hekket i alle fylker i 2015 (Winnem mfl. 2018a), mens hekkerapporteringer manglet i tre fylker på Sørvestlandet i 2016 (Winnem mfl. 2018b). Det foreligger heller ikke i 2016 mistanke om flere hekkinger i Aust-Agder.

Sædgås (*Anser fabalis rossicus*) R

2 ind. Temse og Vessøyjordene, Grimstad 15.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen, Kjell Klungland, Terje Moen). 4-5 ind. Vessøyjordene, Grimstad 19.–24.12 (Glenn Svendsen, Sven Inge Marcussen, Frode Steffensen, Arne Heggland, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Trond Nilsen, Jan Helge Kjøstvedt, Kjell Klungland, Per Kristensen, Terje Moen, Arild Pfaff, Elias Pfaff, Estella Pfaff mfl.). 2 ind. Stoa-Kitron, Arendal 21.12 (Glenn Svendsen). 5 ind. Bråstad, Dømmesmoen, Grimstad 22.12 (Glenn Svendsen, Jan Helge Kjøstvedt). 9 ind. Reddal, Grimstad 22.–27.12 (Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen, Johannes Fjærbu, Trond Nilsen, Dagfinn Dahl mfl.). 3-4 ind. Håbbestad, Temse, Grimstad 22.–26.12 (Jan Helge Kjøstvedt, Per Kristensen, Terje Moen, Kjell Klungland, Trond Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu mfl.). 9 ind. Glamsland, Lillesand 25.–30.12 (Jan Michaelsen, Espen Sundet Nilsen). 27 ind. Tingsaker, Lillesand 27.12 (Glenn Svendsen, Marius Svendsen). 12-20 ind. Reddal, Grimstad 28.–31.12 (Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen, Espen S. Nilsen, Kjell Klungland, Eivind Moen mfl.). 20 ind. Temse, Grimstad 28.–29.12 (Kjell Klungland, Terje Moen, Sven Inge Marcussen, Rolf Jørn Fjærbu mfl.). 2 ind. Spærholmene, Hasseltangen, Grimstad 30.12 (Kjell Klungland, Helge Venaas). 25 ind. Bråstad, Dømmesmoen, Grimstad 31.12 (Rolf Jørn Fjærbu).

Aust-Agder opplevde en formidabel rekordartet opptreden av sædgås i desember 2016, i likhet med mange andre kystområder i det øvrige Sør-Norge (Winnem mfl. 2018b). Stadige forflytninger av fugler mellom lokaliteter gjør det svært vanskelig å anslå et minimumsantall, men det er uten tvil snakk om over 50 individer som fant beite på vintergrønne jorder. Så vidt vi har kunnet bringe på det rene var alle av underarten *rossicus* som hekker nord i Sibir, mens underarten *fabalis* som blant annet hekker fåtallig i Nord-Norge glimret med sitt fravær. I likhet med tundragjessene (se nedenfor) forsvant sædgjessene gradvis i løpet av januar og februar 2017 da snøen meldte sin ankomst.

Tundragås (*Anser albifrons*) G

2 ind. Hasseltangen, Grimstad 01.01 (Frode Steffensen). 12 ind. Temse, Grimstad 17.10 (Glenn Svendsen, Frode Steffensen). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 12.12 (Glenn Svendsen). 9 ind. Søm, Grimstad 18.12 (Glenn Svendsen, Trond Nilsen, Sven Inge Marcussen). 11 ind. Vessøyjordene, Grimstad 19.–20.12 (Glenn Svendsen, Sven Inge Marcussen, Frode Steffensen mfl.). 7 ind. Ruakerkilen, Grimstad 21.12 (Glenn Svendsen). 30 ind. ptNØ Kjøstvedt, Lillesand 21.12 (Jan Helge Kjøstvedt). 1 ad. Møglestu, Lillesand 24.–26.12 (Espen S. Nilsen mfl.). 1 ind. Vallegårdene, Tvedestrand 24.–25.12 (Sven Inge Marcussen, Kjell Klungland mfl.). 1 ind. Reddal, Grimstad 25.12 (Rolf Jørn Fjærbu, Dagfinn

Dahl, Johannes Fjærbu). 1 ad. Glamsland, Lillesand 25.–30.12 (Jan Michaelsen, Espen S. Nilsen). 110 ind. Ribejordene, Fevikmarka, Grimstad 29.12 (Trond Nilsen).

Tundragås (*Anser albifrons albifrons*) **G**

3 ind. Vessøyjordene, Grimstad 01.–05.01 (Rolf Jørn Fjærbu, Torolf Nesbakken, Glenn Svendsen, Kjell Klungland, Johannes Fjærbu, Per Kristensen, Tore G. Andersen, Inger Berggren, Jan H. Kjöstvedt, Terje Moen). 6–12 ind. Vessøyjordene 20.–26.10 (Kjell Klungland, Bård Rutgeron, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Glenn Svendsen, Jan Michaelsen, Jon G. Thorsen, Eivind Moen mfl.). 56 ind. Vessøyjordene, Grimstad 21.–31.12 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Glenn Svendsen, Jan Helge Kjöstvedt, Kjell Klungland, Arild Pfaff mfl.). 20 ad. + 1 1K Reddal, Grimstad 22.12 (Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen). 1 ind. Hølen-Kitron, Arendal 22.12 (Glenn Svendsen). 6 ad. Jomåstjønn, Froland 22.–25.12 (Øyvind Heldal). 120–30 ind. Temse, Grimstad 22.–31.12 (Jan Helge Kjöstvedt, Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland, Tor M. Stalleland, Glenn Svendsen mfl.). 40 ind. Reddal, Grimstad 26.–31.12 (Trond Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu mfl.). 34 ind. Reddal, Grimstad 31.12 (Rolf Jørn Fjærbu). 34 ind. Vessøyjordene, Grimstad 31.12 (Rolf Jørn Fjærbu).

Rekordforekomsten var ikke mindre spektakulær når det gjaldt tundragås! Det antas at alle fuglene dreide seg om nominatunderarten *Anser albifrons albifrons* selv om ikke alle ble bestemt til underart. Resten av Sør-Norge opplevde også en tilsvarende invasjon av tundragås seinhøsten 2016 (Winnem mfl. 2018b).

Snøgås (*Chen caerulescens*) **G**

2 ind. Reddal, Grimstad 06.05 (Kjell Klungland, Terje Moen, Glenn Svendsen).

Vi må tilbake til 03.10.1981 for å finne forrige opptreden av snøgås på austagderjord da et individer ble sett ved Ruakerkilen i Grimstad (Anonym 1982). Det første funnet inkluderer åtte individer sett i flukt over Rossedalen i Arendal (Øyestad) 20.03.1977 (Anonym 1978). Dette blir dermed kun det tredje funnet i fylket av arten som hekker på Grønland, helt nord i Nord-Amerika og nordøst i Sibir (Svensson mfl. 1999). Fugler som sees hos oss antas å stamme fra fangenskap, og dermed plasseres dette funnet, i likhet med det forrige, på E-lista. Det foreligger 13 funn fra Norge i 2016, og ett mislykket hekkefunn fra Østfold, men ingen hekkefunn er rapportert fra det tradisjonelle hekkeområdet i Oslofjorden.

Ringgås (*Branta bernicla hrota*) **R**

1 ind. Jerkholmen, Arendal 27.–30.04 (Arild Omberg, Arild Pfaff, Elias Pfaff, Rolf Jørn Fjærbu, Syvert Åsland, Oddvar Åsland, Kjell Klungland, Per Kristensen, Glenn Svendsen, Terje Moen mfl.). 2 ind. ptNØ Høybåen/Fiebåen, Utkikken, Risør 27.05 (Arild Omberg). Ca. 20 ind. Gjessøya, Arendal 27.05 (*Rune Skåland, Dagfinn Dahl). 105 + 52 + 50 ind. ptSV Maurviga, Justøya, Lillesand 28.05 (Jan Helge Kjöstvedt). 5 ind. ptNØ Hove, Arendal 28.05

(Rune Skåland). 22 ind. ptSV Jerkholmen, Jerkholmen, Arendal 29.05 (Frode Steffensen). 20 ind. ptSV Tromlingene, Arendal 29.05 (Trond Nilsen). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 21.06 (Glenn Svendsen, Per Kristensen). 3 ind. Indre Vessøya, Grimstad 20.10 (Erik Hult). 3 ind. Hasseltangen, Grimstad 25.–28.10 (Glenn Svendsen, Arild Pfaff). 1 ind. Gamle Sjeggestø Tverrdalsøya, Arendal 31.12 (Erik Hult).

Ti funn av 259 individer på vårtrekk, og kun et fåtall observert på høsttrekket er en normal fordeling. Samtlige antas å være av underarten *hrota*. Mengden rapporterte ringgjess på vårtrekket varierer mye mellom år, alt etter hvor mange av de store trekkflokkene i slutten av mai som blir fanget opp av observatører. Ingen mørkbukede ringgjess av underarten *bernicla* er rapportert i Aust-Agder i 2016.

Moskusand (*Cairina moschata domestica*) **R**

2 ind. Temse i Grimstad 08.–09.01 (Frode Steffensen, Rolf Jørn Fjærbu, Eline Fjærbu, Trond Nilsen). 2 ind. Ulvøysund, Lillesand 14.03 (Sven Inge Marcussen).

Dette er domestiserte knopper (*Cairina moschata*) som finnes som oppdrettsfugl her og der, også i Norge. Knoppand finnes viltlevende i Sør-Amerika. De rapporterte fuglene kan komme nær sagt fra hvorsomhelst. Siden moskusand er domestiserte, plasseres den ikke på noen av listene.

Mandarinand (*Aix galericulata*) **R**

1-2 M Reddal og Reddalsvannet, Grimstad 27.03–02.06 (Rune Skåland, Espen S. Nilsen, Kjell Klungland, Terje Moen, Glenn Svendsen, Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt, Eline Fjærbu, Lasse M.-J. Gautestad, Jon G. Thorsen, Frode Steffensen, Johannes Fjærbu mfl.). 1 ind. Langsæ, Arendal 30.03–01.04 (Sven Inge Marcussen, Odd Marcussen, Terje Moen, Kjell Klungland, Inger Berggren, Helge Venaas mfl.). 1 M Dømmesmoen, Grimstad 18.05 (Rolf Jørn Fjærbu, Inger Berggren).

Kun vårfunn av en hos oss regelmessig forekommende asiatisk art, i sin tid innført til Europa som parkfugl. Opptreden av to hanner sammen som tilfellet var i Reddal en kort periode våren 2016 er ikke uvanlig. Hunner som er karakteristiske nok, men betraktelig mindre fargerike enn hannene, sees sjelden i Norge. Anslagsvis 39 individer er rapportert i Norge i 2016, noe som regnes som et godt år for arten (Winnem mfl. 2018b).

Snadderand (*Anas strepera*) **R**

1 M Dømmesmoen, Grimstad 23.–27.3 (Harry Tangen, Syvert Åsland, Oddvar Åsland, Stig J. Kalvatn, Tore G. Andersen, Arild Pfaff, Frode Steffensen, Trond Nilsen, Inger Berggren, Estella Pfaff, Elias Pfaff, Torolf Nesbakken, Glenn Svendsen, Sven Inge Marcussen, Terje

Moen, Kjell Klungland, Rune Skåland mfl.). 1 M Åmlandskilen/Frillestadkilen, Lillesand 10.04 (Sven Rislaa).

Funn nr. 14-15 i Aust-Agder til normal årstid av en art som ikke sees årlig i fylket. Første funn i Lillesand. Ett hekkefunn rapportert fra Rogaland i 2016, men det er stor sannsynlighet for at fylket hadde flere (Winnem mfl. 2018b)..

Stjertand (*Anas acuta*) R

1 F Groos, Grimstad 06.–14.02 (Trond Nilsen, Glenn Svendsen, Rolf Jørn Fjærbu). 1 F Dømmesmoen, Grimstad 09.–22.02 (Harry Tangen, Terje Moen, Kjell Klungland, Frode Steffensen, Sven Inge Marcussen, Syvert Åsland, Peder Øen mfl.). 1 F Vessøyjordene, Grimstad 06.–07.11 (Per Kristensen, Glenn Svendsen, Kjell Klungland mfl.). 1 F Dømmesmoen, Grimstad 15.11–10.12 (Harry Tangen, Sven Inge Marcussen, Rolf Jørn Fjærbu, Torolf Nesbakken, Arne Myrland, Terje Moen, Klaus Maløya Torland, Fredrik Tjessem, Eivind Moen, Kjell Klungland mfl.).

Funn nr. 31–34 i fylket, men likevel en beskjeden opptreden siden funnene fra Groos og Dømmesmoen antas å dreie seg om samme fugl. Det var trolig også den samme hunnfuglen som hadde tilhold i området i perioden januar til mars og deler av desember 2015. Syv hekkefunn i fastlands-Norge er rapportert i 2016 fordelt på Nordland (2) og Finnmark (5) (Winnem mfl. 2018b).

Skjeand (*Anas clypeata*) R

M+F ptSV Høybåtangen, Risør 28.04 (Arild Omberg). 1 M Reddalsvannet, Grimstad 31.05 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. ptSV Høybåtangen, Risør 22.09 (Arild Omberg). 1 hunnf. Holmesund, Arendal 25.09 (Carsten Lome). 2 ind. Temse, Grimstad 15.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Sven Inge Marcussen). 1 hunnf. Temse, Grimstad 27.–28.10 (Glenn Svendsen, Frode Steffensen, Terje Moen, Trond Nilsen, Kjell Klungland).

Funn nr. 50-55 må betraktes som en god forekomst av skjeand i fylket i 2016. Arten sees kun på trekk hos oss og som oversikten viser, må man vanligvis være raskt på plass for å få sett fuglene før de drar videre. Fire vinterfunn og tre hekkefunn er registrert i Norge i 2016. Hekkefunnene ble gjort i Rogaland, Nord-Trøndelag og Finnmark (Winnem mfl. 2018b).

Taffeland (*Aythya ferina*) R

1 M Temse, Grimstad 27.03 (Glenn Svendsen, Frode Steffensen, Trond Nilsen, Arild Pfaff, Elias Pfaff, Terje Moen, Estella Pfaff, Kjell Klungland, Inger Berggren, Rune Skåland). 1 M Temse, Grimstad 19.–29.10 (Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Kjell Klungland, Trond Nilsen, Terje Moen, Harry Tangen mfl.). 6 M Temse, Grimstad 20.10 (Glenn Svendsen, Frode Steffensen). 3 hunnf. Temse, Grimstad 20.10 (Glenn Svendsen, Frode Steffensen). M+F Temse, Grimstad 29.–30.10 (Alf Urdal, Christine Urdal,

Tor Magne Stalleland mfl.). M+F Engekilen, Grimstad 22.–31.12 (*Trond Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen, Espen S. Nilsen, Rune Zakariassen, Per Kristensen, Kjell Klungland, Eivind Moen, Sven Inge Marcussen, Jan Helge Kjøstvedt, Terje Moen mfl.). 1 F Vålane, Høvåg skole, Lillesand 24.–25.12 (*Jan Helge Kjøstvedt, Jan Michaelsen, Espen S. Nilsen mfl.).

Funn nr. 46–49 i Aust-Agder. Et kortvarig vårfunn av et individ er ikke unormalt. At hanner dominerer er også vanlig, og Temse er som vanlig en foretrukket lokalitet for arten. Høstforekomsten i Temse var litt kaotisk, men flokken som dukket opp bidro til det høyeste årsantallet i fylket noensinne. Alle oktoberfuglene i Temse er her regnet som ett funn. Ingen hekkefunn ble registrert i Norge i 2016 (Winnem mfl. 2018b).

Lappfiskand (*Mergellus albellus*) R

1-2 hunnf. Narestø, Arendal 01.–16.01 (Kjell Klungland, Odd Marcussen, Sven Inge Marcussen, Terje Moen, Glenn Svendsen, Heidi Lillehammer, Steinar Sannes, Leif Fage, Yngvar Aanonsen). 2 hunnf. Reddalsvannet, Grimstad 01.–03.01 (Glenn Svendsen, Marius Svendsen, Trond Nilsen, Jon G. Thorsen mfl.). 3 hunnf. Nypholmen, Groos, Grimstad 26.–27.01 (Trond Nilsen). 1 hunnf. Vessøyneset, Grimstad 29.01 (Glenn Svendsen). 1 F Landvikvannet, Grimstad 14.03 (Harry Tangen). 2 F Reddalsvannet, Grimstad 24.–25.03 (Trond Nilsen, Kjell Klungland, Glenn Svendsen mfl.). 1 hunnf. Grimenes, Lillesand 13.–14.12 (Anders Grimenes). 1 hunnf. Engekilen, Grimstad 31.12 (Kjell Klungland, Eivind Moen).

Funn nr. 67–74 av lappfiskand i Aust-Agder, og som vanlig dreier det seg om kystnære vinterfunn av hunnfargede fugler, hovedsakelig i salt- eller brakkvann. 2016 var et godt år for arten i Norge, men ingen hekkefunn ble registrert utenfor Finnmark (Winnem mfl. 2018b).

Vaktel (*Coturnix coturnix*) R

1 ind. Løddesøl, Arendal 16.05 (Per Kristensen). 1 ind. Trolldalslia 9, Grimstad 27.05 (Glenn Svendsen). 1 ind. sy. Havemyra, Reddal, Grimstad 10.06 (*Jan Helge Kjøstvedt, *Rolf Jørn Fjærbu, Trond Nilsen, Helge Venaas, Jan Michaelsen, Frode Steffensen, Jon G. Thorsen mfl.). 1 ind. Havemyra, Reddal, Grimstad 17.–18.07 (Terje Moen, Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland, Syvert Åsland mfl.).

Fire funn av vaktel må betegnes som en normal opptreden selv om kun én syngende hann kanskje var litt i underkant etter det gode fjoråret. Funnenes geografiske fordeling bød heller ikke på store overraskelser. Ca. 194 vaktler på landsbasis ble regnet som et middels godt år (Winnem mfl. 2018b).

Jerpe (*Bonasa bonasia*) R

M+F Vegår, Vestfjorden., Vegårshei 13.05 (Arne Harveland). 1 M Vegår, Vestfjorden., Vegårshei 29.06 (Arne Harveland). 1 F og 1 1K Vegår, Vestfjorden, Vegårshei 17.07 (Per Kristensen, Arne Harveland). 2 ind. Vegår, Vestfjorden, Vegårshei 03.08 (Per Kristensen). 1 ind. Øylona, Vegårshei 17.08 (Arild Omberg).

Nok et knippe funn som dokumenterer tilstedeværelsen av en liten hekkebestand av jerpe i Vegårshei kommune!

Islom (*Gavia immer*) R

1 ind. Skarestrand, Arendal 14.02 (Inger Berggren). 1 ad. ptSV Taraldskjærområdet, Utkikken, Risør 15.04 (Arild Omberg). 1 ad. ptSV Taraldskjærområdet, Utkikken, Risør 18.04 (Arild Omberg). 1 ad. ptV Såda, Hove, Arendal 18.05 (Glenn Svendsen). 2 ind. ptSV Sildodden, Risør 21.05 (Fred W. Christoffersen). 1 ind. ptNØ Høybåtangen, Risør 27.10 (Arild Omberg). 1 ind. Bottsfjorden, Botne, Arendal 03.12 (Terje Moen). 1 1K Groos, Grimstad 04.–08.12 (Harry Tangen, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Frode Steffensen mfl.). 1 ind. Taraldskjærområdet, Utkikken, Risør 06.12 (Arild Omberg). 1–2 ind. Store Buskjær, Arendal 11.–27.12 (Kjell Klungland, Erik Hult, Sven Inge Marcussen mfl.). 1 ind. Storesand, Fevik, Grimstad 28.12 (Glenn Svendsen). 1 ind. Kalvehageneset, Grimstad 29.12 (Rune Zakariassen).

Fem vårfunn av seks individer og syv høstfunn av åtte individer er nokså normalt, men merk at nesten alle funnene i første halvår var individer på trekk.

Gulnebbblom (*Gavia adamsii*) G

1 ind. Høybåtangen, Risør 14.03 (Arild Omberg).

Funn nr. 8 av gulnebbblom i Aust-Agder, for øvrig det første i Risør kommune, og til normal tid på året. Arten overvintrer sporadisk i våre farvann, men bør kunne sees enda oftere på vårtrekket (Winnem mfl. 2018b).

Dvergdykker (*Tachybaptus ruficollis*) GH

En normal vinterforekomst av arten i fylket, men ingen funn mellom 10. april og 15. oktober. Dermed var det heller ikke i 2016 noen indikasjoner på at arten hekket i fylket.

Toppdykker (*Podiceps cristatus*) R

1 ind. Bottstangen, Botne, Arendal 12.–19.01 (Torolf Nesbakken, Glenn Svendsen, Kjell Klungland, Frode Steffensen, Trond Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu, Terje Moen mfl.). 1 ind. Reddalsvannet, Grimstad 02.04 (Rolf Jørn Fjærbu, Trond Nilsen, Frode Steffensen, Jon G. Thorsen). 1 ad. Tingsaker, Lillesand 24.10 (Jan Michaelsen).

En noe beskjedne opptreden av toppdykker i Aust-Agder i 2016 og ingen hekkeindikasjoner.

Gråstrupedykker (*Podiceps grisegena*) R

1 ind. Høybåtangen, Risør 30.01 (Arild Omberg). 1 ind. Bottstangen, Botne, Arendal 30.01–03.02 (Kjell Klungland, Terje Moen, Trond Nilsen, Rolf J. Fjærbu, Frode Steffensen, Sven Inge Marcussen mfl.). 1 ind. Røynevardsfjorden, Lillesand 10.03 (Fredrik Tjessem). 1 ind. Ulvøysund, Lillesand 11.03 (Jan Michaelsen). 1 ind. Klaua, Gjervoldsøy, Arendal 12.03

(Frode Steffensen). 1 ind. ptNØ Høybåtangen, Risør 20.06 (Arild Omberg). 1 ind. Breivig naturreservat, Grimstad 13.10 (Erik Hult). 1 ind. Vesterhus, Lillesand 10.–11.11 (Jan Michaelsen). 1 ind. Holmesund, Arendal 15.12 (Sven Inge Marcussen). 1 ind. Høybåtangen, Risør 16.12 (Arild Omberg). 1 ind. Jerkholmen, Arendal 24.–25.12 (*Trond Nilsen, Glenn Svendsen mfl.).

Totalt 11 funn gir en normal forekomst av en art som sees sporadisk vinterstid hos oss. Observasjonen av et vårtrekkende individ fra Risør 20.06 hører med til sjeldenhetene. Et hekkforsøk i Rogaland i 2016 er verdt å merke seg (Winnem mfl. 2018b).

Horndykker (*Podiceps auritus*) R

1 ind. Vessøyneset, Grimstad 01.01 (Glenn Svendsen, Marius Svendsen). 3 ind. Buskjæra, Arendal 15.01 (Erik Hult). 6 ind. Høybåtangen, Risør 19.01 (Arild Omberg). 1 ind. Taraldskjærområdet, Utkikken, Risør 19.01 (Arild Omberg). 2 ind. Ulvøysund, Lillesand 27.02 (Jan Helge Kjøstvedt). 2 ind. Sildodden, Risør 12.3 (Fred W. Christoffersen).

En normal funnmengde til normal tid på året. Merk antallet ved Høybåtangen i Risør 19.01. Hekkinger i Østfold (2), Vestfold (1) og Buskerud (5) (Winnem mfl. 2018b) gjør at hekking i Aust-Agder ikke er usannsynlig i overskuelig framtid.

Havhest (*Fulmarus glacialis*) GH

To par ruget fast en lang periode hekkesesongen 2016 og et tredje par prøvde seg litt i Store Torungen naturreservat (Arild Pfaff mfl.). Etter den vellykkede hekkingen i 2015, for øvrig den første i Aust-Agder (Pfaff 2015), ble det på tross av rugingen ikke registrert unger på hekkeplassen i 2016.

Grålire (*Puffinus griseus*) G

1 ind. ptSV Håøya, Grimstad 25.09 (Frode Steffensen, Jon G. Thorsen).

Funn nr. 7 av grålire i Aust-Agder til normal trekketid for denne lille sjøfuglen som lever store deler av livet på åpent hav, og som vender nebbet mot hekkeplassene på den sørlige halvkule når høsten for alvor setter inn her nord. Inkludert dette funnet er 312 individer rapportert i Norge i 2016 (Winnem mfl. 2018b).

Havlire (*Puffinus puffinus*) G

3 ind. ptSV Brekkestø, Lillesand 09.08 (Espen Helgesen, Renate Berg).

Funn nr. 15 av havlire i fylket gjort litt seint i forventet trekketid. I perioder med pålandsvind fra sør og sørvest sommerstid blir fugler som oppholder seg i Skagerrak og i Nordsjøen presset inn mot kysten vår. I alt 222 individer er rapportert i Norge i 2016 (Winnem mfl. 2018b).

Havsvale (*Hydrobates pelagicus*) **G**

2 ind. Håøya, Grimstad 11.08 (Jon G. Thorsen). 2 ind. ringmerket Store Grønningen, Lillesand 27.08 (Sven Rislåa).

Havsvaler besøker kystområdene våre hver (sein-)sommer og prøver man å lokke dem i nettet med lyd, så er mulighetene gode på de ytterste holmene ved gunstige værforhold. Dette var funn nr. 6-7 i Aust-Agder og det første i Lillesand. Kun syv havsvaler er rapportert fra Aust-Agder og østover langs Skagerrakkysten i 2016 (Winnem mfl. 2018b), så dette er en liten sjøfugl med utpreget vestlig og nordlig utbredelse i Norge.

Egretthegre (*Egretta alba*) **G**

1 ind. Reddal, Grimstad 14.05 (Per Kristensen). 1 ind. Temse, Grimstad 14.–16.05 (Frode Steffensen, Kjell Klunghland, Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Arne Myrland, Peder Øen, Jan Michaelsen, Jan Helge Kjølstvedt, Glenn Svendsen, Marius Svendsen, Per Kristensen, Trond Nilsen, Jon G. Thorsen, Harry Tangen, Tor Magne Stalleland, Tore G. Andersen, Inger Berggren, Rune Skåland, Helge Venaas, Odd Marcussen, Sven Inge Marcussen, Eline Fjærbu). 1 ad. Vålane, Høvåg Skole, Lillesand 09.10 (Jan Michaelsen). 1 ind. Landvikstranda, Grimstad 08.12 (Tom L. Larsen).

Funn nr. 6–8 i Aust-Agder av en art som nå nesten sees årlig hos oss. Fuglene fra Reddal og Temse slås sammen til ett funn siden det er overveiende sannsynlig at det dreier seg om samme individ. Fuglen i Høvåg dukket opp på en av de samme lokalitetene som en egretthegre opptrådte på i 2012, mens Landvikfuglen var på en overraskende sein visitt (se foto). Inkludert våre observasjoner ble det rekordartede 80 funn av arten i Norge i 2016 (Winnem mfl. 2018b).

Ubestemt egretthegre/silkehegre (*Egretta alba/garzetta*) **G/N**

1 ind. Breivig naturreservat, Grimstad 13.10 (Erik Hult).

Individet ble ikke sett godt nok til at det kunne avgjøres om det var en egretthegre eller en silkehegre, men funnet bekrefter uansett trendene, for begge artene sees stadig oftere i Norge.

Glente (*Milvus milvus*) **G**

1 ind. ptNØ E18 Jorstad i Tvedestrand 13.05.2012 (Arne, Håvard og Eirik Heggland). 1 ad. ptNØ Bjellandstrand, Tromøy i Arendal 12.02 (Rune Skåland).

Funn nr. 15–16 i Aust-Agder og det ene av litt eldre årgang, av en rovfugl som kanskje kan tenkes å hekke i Norge snart? Flere individer passerer garantert fylket vårt årlig, men

vinterfunn slik som dette er ikke så vanlig. Femten funn i Norge i 2016 regnes som en normal opptreden (Winnem mfl. 2018b).

Svartglente (*Milvus migrans*) G

1 ind. ptSØ Bjønndalsknatten, Barmen i Risør 18.06 (Fred W. Christoffersen).

Funn nr. 8 i Aust-Agder og nesten på dagen ett år etter forrige funn på lokaliteten! Arten er blitt en tilnærmet årlig gjest i fylket de siste fem-seks årene etter at observasjonsaktiviteten i fylket tok seg opp. Inkludert dette funnet ble totalen i Norge syv individer i 2016, litt lavere enn normalt, men en del funn er ikke sendt inn for vurdering (Winnem mfl. 2018b).

Havørn (*Haliaeetus albicilla*) GH

Par med reir og 2 1K i østre del av Agder hekkesesongen 2016 (Morten Erichsen, Fredrik Gustavsen mfl.).

Dette var det fjerde året med havørnhekking i Aust-Agder og det tredje året på rad i samme reir. Havørnpioner-paret i Aust-Agder har i ettertid fått selskap av flere hekkefugler (følg med i kommende LRSK-rapporter), men det er plass til enda flere i fylket så det er bare å komme seg ut på reirletting. Kun fylkene Østfold og Telemark manglet hekkerapporteringer langs Skagerrakkysten i 2016 (Winnem mfl. 2018b).

Sivhauk (*Circus aeruginosus*) R

1 F Rossøya, Arendal 28.03 (Frode Steffensen). 1 ad. M Landvikvannet, Grimstad 13.04 (Kjell Klungland, Glenn Svendsen, Terje Moen). 1 F Kalvehageneset, Grimstad 15.04 (Frode Steffensen). 1 ind. Temse, Grimstad 17.04 (Glenn Svendsen). 1 ind. Reddalsvannet, Grimstad 17.04 (Glenn Svendsen, Rolf Jørn Fjærbu). 1 ad. M Vessøyjordene, Grimstad 03.05 (Kjell Klungland, Helge Venaas, Glenn Svendsen). 1 2K+ hunnf. Reddal, Grimstad 06.05 (Kjell Klungland, Terje Moen, Glenn Svendsen). 1 M Øvre Fugletjønn, Åmli 06.05 (Esben Reiersen). 1 F Rossøya, Arendal 08.05 (Frode Steffensen). 1 2K+ hunnf. Reddal, Grimstad 10.05 (Kjell Klungland, Terje Moen). 1 ind. Søm, Grimstad 10.05 (Arild Pfaff). 2 2K+ Reddal, Grimstad 10.05 (Per Kristensen). 1 ind. Temse, Grimstad 18.05 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 F Reddal, Grimstad 26.05 (Lasse M.-J. Gautestad). 1 hunnf. Temse, Grimstad 30.05–01.06 (Trond Nilsen, Frode Steffensen). 1 M ptNØ Saulekilen, Gjervoldsøy, Arendal 01.06 (Frode Steffensen). 1 hunnf. Reddal, Grimstad 01.06 (Trond Nilsen, Kjell Klungland, Glenn Svendsen, Frode Steffensen). 2 ind. Reddal, Grimstad 02.06 (Per Kristensen). 1 2K hunnf. Reddal, Grimstad 04.06 (Per Kristensen). 1 2K+ hunnf. Molandsvann, Arendal 11.06 (Inge Flesjå). 1 ind. Esketveit, Grimstad 24.06 (Trond Nilsen). 1 ad. F Reddal, Grimstad 06.08 (Sven Inge Marcussen).

Hele 21 vårfunn av 23 individer var oppsiktsvekkende, men kun ett høstfunn var også spesielt. For øvrig venter vi ennå på det første hekkefunnet.

Myrhauk (*Circus cyaneus*) R

1 hunnf. Søm, Grimstad 16.04 (Arild Pfaff). 1 ind. Kråkelitjørn, Valle 30.04 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 F Katterås hyttegrend, Åmli 08.05 (Rolf Kristoffersen). 1 ind. ptN Barmen, Risør 08.05 (Fred W. Christoffersen, Bjørg K. Christoffersen). 1 2K F Landvik, Grimstad 10.05 (Rune Skåland). 1 ad. M Temse, Grimstad 18.05 (Trond Nilsen). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 26.08 (Kjell Klungland, Glenn Svendsen). 1 ind. Reddal, Grimstad 27.–28.08 (Kjell Klungland, Terje Moen, Eivind Moen, Frode Steffensen, Jon G. Thorsen, Odd Marcussen mfl.). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 01.09 (Glenn Svendsen). 1 ind. ptNØ Utkikken, Risør 01.09 (Arild Omberg). 1 ad. M Reddal, Grimstad 04.–11.09 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Frode Steffensen, Kjell Klungland, Arne Myrland, Inger Berggren, Terje Moen, Per Kristensen mfl.). 1 ad. F Løddesøl, Arendal 07.09 (Kjell Klungland, Arild Ramsdal, Glenn Svendsen, Inger Berggren, Rune Skåland, Torolf Nesbakken, Sven Inge Marcussen, Odd Marcussen, Tor M. Stalleland, Frode Steffensen, Tore G. Andersen, Helge Venaas, Jon G. Thorsen). 1 ind. Teinstadmyra, Tvedestrand 12.09 (Sven Inge Marcussen). 1 ind. Ovishei, Valle 17.09 (Arne Heggland). 1 ind. Grunnetjenn, Løddesøl, Arendal 25.09 (Per Kristensen). 1 ind. ptN Barmen, Risør 02.10 (Fred W. Christoffersen, Bjørg K. Christoffersen). 1 hunnf. Lundane, Bykle 05.10 (Odd Kindberg).

Seks vårfunn og 11 høstfunn er en normal fordeling. Ingen vinterfunn foreligger fra perioden.

Steppehauk (*Circus macrourus*) **G**

1 ad. M Såda, Hove, Arendal 01.05 (Glenn Svendsen). 1 ad. M ptSV Bjønndalsknatten, Barmen i Risør 08.05 (Fred W. og Bjørg K. Christoffersen). 1 2K hunnf. Vessøyjordene, Grimstad 26.08 (*Håvard Trygslund, Kjell Klungland, Torolf Nesbakken, Glenn Svendsen). 1 3K M Reddal, Grimstad 28.08 (Kjell Klungland, Terje Moen, Odd Marcussen, Frode Steffensen, Jon G. Thorsen).

To vårfunn og to høstfunn gir et bra år for arten i fylket. Høstfunn av ungfugler er mest normalt. For øvrig er dette funn nr. 9–12 i Aust-Agder. Inkludert to sent innkomne og godkjente funn fra vårt fylke ble Norgestotalen 30 individer i 2016 og med andre ord nok et bra år, men ikke i nærheten av ekstremtallene fra 2015 (Winnem mfl. 2018b).

Lerkefalk (*Falco subbuteo*) **GH**

Par med tre unger, Molandsvannet, Arendal gjennom sommeren 2016 (*Arne Harveland, Per Kristensen).

Det andre hekkefunnet i fylket og ved samme lokalitet som i 2015 (se Kristensen 2017). Lerkefalken er i ferd med å etablere seg med flere hekkende par i Aust-Agder, så det er verdt å være på utkikk etter denne. Totalt foreligger det 20 funn av arten hos oss i 2016, derav 12 vårfunn. Dette var en god økning sammenlignet med 13 funn i hele 2015 (Fjærbu mfl. 2019). Kun Telemark manglet hekkefunn langs Skagerrakkysten i 2016 (Winnem mfl. 2018b).

Jaktfalk (*Falco rusticolus*) **G**

1 2K Sandskjæra, Tvedestrand 15.01 (Erik Hult). 1 2K Kværnskjær, Tvedestrand 17.1 (Erik Hult). 1 1K Bjønndalsbukta, Barmen i Risør 15.10 (Fred W. og Bjørg K. Christoffersen).

De to observasjonene fra Tvedestrand må regnes som samme individ, og funnmengden bekrefter inntrykket av at arten opptrer fåtallig i våre kystområder i vinterhalvåret. Ingen observasjoner foreligger fra aktuelle hekkeplasser i 2016.

Vannrikse (*Rallus aquaticus*) GH

2 ad. i par + min. 1 1K Øreslandskilen, Høvåg i Lillesand 04.–28.08 (Sven Rislåa).

En 3–4 uker gammel unge ble sett 04.08. Hannen ble observert og periodevis hørt syngende 31.03–01.06. Fargeringene viste at det var samme hekkende hann som året før. Vannrikse har gjerne to kull. Her kan det kun ha vært ett hvis hunnen først dukket opp seint på sommeren. For øvrig domineres observasjonsmengden i 2016 totalt av høstrastende og overvintrende individer. Tidligere registreringer viser imidlertid at man kan forvente å finne arten fåtallig hekkende også i andre kystnære områder i fylket (Kjøstvedt & Lislevand 2001).

Myrrikse (*Porzana porzana*) G

1 2K+ M Øreslandskilen, Lillesand 22.06 (*Jan Michaelsen, Jan Helge Kjøstvedt). 1 M Kallandstjønnna, Lillesand 25.–26.06 (*Espen Sundet Nilsen, Jannicke og Jan Helge Kjøstvedt).

Funn nr. 9 i Aust-Agder av det som trolig var samme fugl som tilbrakte minst to måneder i dette området høsten 2015. De to lokalitetene der fuglen sang i 2016 ligger bare ca. 800 m fra hverandre, og observasjonene regnes derfor som ett funn. Totalt 37 myrrikser i Norge i 2016, derav 28 syngende individer er det femte beste i Norge siden 1991 for denne østlige arten som hos oss opptrer i utkanten av utbredelsesområdet sitt (Winnem mfl. 2018b).

Sivhøne (*Gallinula chloropus*) GH

Ingen hekkinger er rapportert i 2016, men vi tar med 1 ind. i Evjekilen i Evje og Hornnes kommune 09.–11.04 (Sven Inge Marcussen) og 1 ind. som holdt seg i dammen ved Dømmesmoen i Grimstad gjennom hele hekkesesongen (Harry Tangen mfl.).

Sothøne (*Fulica atra*) GH

Det er kun gjort et fåtall vinterfunn av arten i 2016, og ingen hekkeindikasjoner er kjent.

Trane (*Grus grus*) GH

Hekkeindikasjoner foreligger fra kommunene Arendal, Froland, Vegårshei, Evje og Hornnes, Åmli og Bykle, men i kun ett av disse tilfellene ble hekking konstatert. Trane hekker med flere par i fylket, men det er krevende å finne reir eller unger. Arten bør dessuten ikke forstyrres unødige på hekkeplassen, særlig ikke i rugeperioden. Merk at tranene forlater landsdelen vår tidlig. Siste observasjon i 2014 var 30.08, i 2015 19.08 og i 2016 24.08.

Dverglo (*Charadrius dubius*) GH

Inntil 3 ind. Reddal, Grimstad 02.05–30.06 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ad. Grønmyrkilen,

Varpestraumen, Evje og Hornnes 06.07 (Geir Grimsby, Benjamin Grimsby, Markus Grimsby).

Kun to observasjoner ble gjort på mulige hekkeplasser i 2016 og ingen hekkinger ble påvist. Det er imidlertid ikke kjent at det er gjort målrettede forsøk på å finne arten på tidligere kjente hekkeplasser, for eksempel i Setesdal eller i Birkenes kommune, dette året.

Sandlo (*Charadrius hiaticula*) RH

4 ind. Tromlingene, Arendal 23.05 (Terje Moen). 1 ind. Jerkholmen, Arendal 29.05 (Frode Steffensen). 1 ind. Tromlingene, Arendal 27.06 (Terje Moen). 2 ad. + 2 pulli Fossbu, Valle 20.07 (Kjell Grimsby).

Heller ikke i 2016 ble det rapportert hekkefunn av sandlo fra aktuelle skjærgårdslokaliteter i Raet nasjonalpark, men her må det forventes at arten hekker fåtallig, blant annet basert på øvrige observasjoner i hekketida. Et gledelig hekkefunn foreligger fra Setesdal vesthei, om enn ikke helt overraskende, basert på tidligere års observasjoner.

Boltit (*Charadrius morinellus*) R

Tre funn av 17 individer på vårtrekk er et bra antall til boltit å være selv om nedgangen fra 2015 var stor. Mange fugler trekker direkte mot hekkeplassene i fjellet uten å mellomlande ute ved kysten. Fuglenes kondisjon samt snøforhold i fjellet kan være med på å påvirke valget deres. I tillegg foreligger to enkeltobservasjoner fra mulige hekkeområder i 2016, men de forteller oss lite siden arten hekker fåtallig, hunnene flytter en del på seg i hekkesesongen og vi mangler systematiske registreringsringer i artens aktuelle hekkeområder i fylket.

Svarthalespove (*Limosa limosa limosa*) R

1 ind. Jerkholmen, Arendal 13.08 (Frode Steffensen). 1 1K Vessøyjordene, Grimstad 15.08 (Glenn Svendsen).

Dette var funn nr. 19–20 av nominatunderarten til svarthalespove som ikke observeres årvisst i fylket. Det kan ikke utelukkes at observasjonene dreier seg om samme individ. Som hekkefugl sliter arten med å holde fotfestet i Rogaland, blant annet på grunn av konflikten med landbruksinteressene (<http://www.birdlife.no/prosjekter/nyheter/?id=1803>).

Svarthalespove (*Limosa limosa islandica*) G

2 ind. Tromlingene, Arendal 20.–21.8 (Helge Venaas, Kjell Klungland, Terje Moen, Sven Inge Marcussen, Jon G. Thorsen, Odd Marcussen, Frode Steffensen mfl.).

Det andre funnet av denne underarten i Aust-Agder etter at et individ ble sett på Vessøyjordene i Grimstad 28.07 2012 (Kjølsvædt & Fjærbu 2013). Underarten finnes på et fåtall hekkeplasser i Nord-Norge og er i fare for å utgå som hekkefugl i Norge (<http://www.birdlife.no/prosjekter/nyheter/?id=2190>).

Lappspove (*Limosa lapponica*) **V**

1 1K Tingsaker, Lillesand 10.10–31.12 (Jan Michaelsen, Jan Helge Kjøstvedt, Rolf Jørn Fjærbu, Espen. S. Nilsen mfl.).

Lappspove er en uvanlig overvintrer i vårt fylke. Trolig var det samme fuglen som var der hele tidsrommet og i alle fall fra 07.11 og ut året. I Norge ble ytterligere 21 ind. registrert vinterstid 2016 fordelt på tre fylker, langs kysten fra Rogaland til Sør-Trøndelag (Winnem mfl. 2018b).

Steinvender (*Arenaria interpres*) **R**

Hele 31 høstfunn av 162 individer foreligger i perioden 06.08–29.09 fordelt på samtlige kystkommuner, men brorparten er meldt fra Arendal og Lillesand. Tidsvinduet tatt i betraktning så foreligger det heller ingen hekkeindikasjoner i 2016.

Fjellmyrløper (*Calidris falcinellus*) **G**

1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 16.–18.08 (Arild Pfaff, Morten Erichsen, Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland mfl.).

Dette var kun det tredje funnet av denne sjeldne vadefuglen i fylket og den første observert på høsttrekk. Arten hekker fåtallig på bløte fjellmyrer sør til Hardangervidda, og mellomander ikke så ofte på trekket, så hele 58 ind. rapportert på vårtrekk i Norge i 2016 var svært uvanlig (Winnem mfl. 2018b). De to forrige funnene i Aust-Agder er fra Ruakerkilen i Grimstad 24.05.2008 (Fjærbu mfl. 2010) og Hovden i Bykle 28.06 1993 (Lislevand 1994).

Tundrasnipe (*Calidris ferruginea*) **R**

2 ind. Håøya, Grimstad 26.07 (Jon G. Thorsen). 1 ad. Vessøyjordene, Grimstad 10.08 (Espen Helgesen, Renate Berg, Kjell Klungland, Eivind Moen, Glenn Svendsen mfl.). 2 ind. Tromlingene, Arendal 20.–22.08 (Helge Venaas, Terje Moen, Odd Marcussen, Sven Inge Marcussen mfl.). 1–2 1K Vessøyjordene, Grimstad 24.08–01.09 (Frode Steffensen, Jan Michaelsen, Glenn Svendsen, Bård Rutgersen, Kjell Klungland, Tor Magne Stalleland, Torolf Nesbakken, Inger Berggren, Terje Moen, Espen S. Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu, Sven Inge Marcussen mfl.). 1 1K Store Grønningen, Lillesand 28.08 (Sven Rislåa). 1 ind. Jerkholmen, Arendal 02.10 (Per Kristensen).

Seks høstfunn av totalt ni individer er en god forekomst i fylket.

Temmincksnipe (*Calidris temminckii*) **G**

1–2 ind. Vessøyjordene, Grimstad 09.–18.08 (Arild Pfaff, Estella Pfaff, Glenn Svendsen, Tor Magne Stalleland, Kjell Klungland, Terje Moen, Trond Nilsen, Odd Marcussen, Eli Gates, Bård Rutgersen, Per Kristensen, Eivind Moen, Helge Venaas, Frode Steffensen, Arvid Johnsen, Sven Inge Marcussen, Jon G. Thorsen, Tore G. Andersen, Inger Berggren mfl.). 1–3

ind. Vessøyjordene, Grimstad 26.–28.08 (Inger Berggren, Per Kristensen, Odd Marcussen, Kjell Klungland, Terje Moen, Syvert Åsland, Frode Steffensen).

Dette var funn nr. 14-15 av denne lille vaderen til normal tid på året og på sedvanlig sted i fylket.

Sotsnipe (*Tringa erythropus*) **R**

1 ind. ptSV Toraldåsen 45, Grimstad 24.06 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. Utkikken, Risør 25.06 (Arild Omberg). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 02.–04.07 (Terje Moen, Glenn Svendsen, Kjell Klungland, Bård Rutgerson, Arild Omberg, Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 04.–05.08 (Frode Steffensen, Terje Moen, Kjell Klungland, Trond Nilsen, Glenn Svendsen mfl.). 3 ind. Tromlingene, Arendal 14.–16.08 (Kjell Klungland, Helge Venaas, Terje Moen mfl.). 2 ind. Bjellandstrand, Arendal 21.08 (Helge Venaas). 1 ind. Tromlingene, Arendal 22.08 (Helge Venaas). 1 ind. Høybåtangen, Risør 30.08 (Arild Omberg).

To returtrekkere på forsommeren og seks høstfunn av ni individer gjorde 2016 til et godt år for sotsnipe i fylket.

Strandsnipe (*Actitis hypoleucos*) **V**

1 ind. Hovekilen, Tromøy i Arendal 01.01 (Arne Heggland).

Var det samme fugl som tilbrakte deler av forrige vinter i området? Et individ ble dessuten sett på den samme lokaliteten så tidlig på våren som 10.03 (Terje Moen).

Kvartbekkasin (*Lymnocyptes minimus*) **R**

Fem vårfunn og 11 høstfunn av rastende individer gir en rekordartet forekomst. Økt observasjonsaktivitet har nok en del å si, samt at det nok dreier seg om noen dobbelttelling. Med unntak av et høstfunn fra Vegårshei er alle observasjoner gjort kystnært, men ingen i desember.

Dobbeltbekkasin (*Gallinago media*) **G**

1 ad. Lundane, Bykle 21.05 (Odd Kindberg). 1 ad. M Lundane, Bykle 07.06 (Odd Kindberg).

To funn fra Norges sydligste kjente spillplass for arten er magert nytt. Enten er det etablert en ny spillplass eller så er arten trolig på vei til å forsvinne fra området. Arten stod feilaktig kodet som **GH** i forrige rapport (Fjærbu mfl. 2019).

Tyvjo (*Stercorarius parasiticus*) **R**

Tre funn av tre ind. i vårhalvåret og åtte funn av 12 ind. i høsthalvåret, derav en fugl bestemt

til mørk fase, må kunne betegnes som nokså normalt. Alle kystkommuner unntatt Tvedestrand var representert i materialet.

Storjo (*Stercorarius skua*) R

Totalt 11 funn av 29 individer og ingen seine trekkere ble rapportert høsten 2016. Leteinnsats og værforhold (pålandsvind) bestemmer funnmengden til denne kraftfulle, langttrekkende sjøfuglen.

Dvergmåke (*Hydrocoloeus minutus*) G

1 ad. Ulvøysund, Lillesand 01.01 (Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt). 1 ad. Vessøyjordene, Vessøyneset og Engene, Grimstad og Arendal 01.01 (Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt, Tore G. Andersen, Inger Berggren mfl.). 1 2K ptSV Bjellandstrand, Tromøy i Arendal 02.01 (Rune Skåland). 1 ind. Bjellandstrand, Arendal 29.03 (Terje Moen, Inger Berggren, Tore G. Andersen).

Vi fikk funn nr. 36–39 i fylket og opplevde en aldri så liten invasjon av denne lille, hardføre måka rundt nyttår. Og nettopp invasjonspreget er det som har kjennetegnet forekomstene av arten hos oss de siste årene. Arten hekket med et fåtall par i fylkene Hedmark, Nord-Trøndelag og muligens i Nordland (Winnem mfl. 2018b).

Grønlandsmåke (*Larus glaucoides*) G

1 ind. Barbu, Arendal 22.01 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 3K Sømskilen, Grimstad 30.01 (Arild Pfaff, Frode Steffensen, Kjell Klungland, Terje Moen, Per Kristensen, Trond Nilsen). 1 ind. Heftingdalen, Arendal 26.02 (Rune Skåland). 1 3K Grimstad Havn, Grimstad 03.03 (Harry Tangen). 1 2K Storesand, Fevik, Grimstad 23.03 (Stig Johan Kalvatn). 1 3K Hisøya nord, Strømmen, Arendal 26.–27.03 (Stig Johan Kalvatn, Oddvar Åsland, Syvert Åsland, Øyvind Heldal, Glenn Svendsen mfl.).

Noen vintre er de fraværende, andre vintre strømmer de på. Etter en god forekomst vinteren 14/15 ble det gjort mange observasjoner også vinteren 15/16, mens høsten 2016 forløp uten funn. I alt 117 ind. i Norge i 2016 ble vurdert til en brukbar forekomst (Winnem mfl. 2018b).

Splitterne (*Thalasseus sandvicensis*) R

1 ind. ptNØ Høybåtangen, Risør 01.05 (Arild Omberg).

Et enslig funn av en art som opptrer sporadisk langs vår kyst sommerstid og nok er noe oversett. Ingen hekkeindikasjoner foreligger i Norge i 2016 (Winnem mfl. 2018b).

Skogdue (*Columba oenas*) GH

I alt er det innrapportert 44 funn av 73 individer, men ingen sikre eller sannsynlige hekkinger selv om noen av observasjonene er gjort innenfor antatt hekketid.

Turteldue (*Streptopelia turtur*) G

1 1K Skippergata 32, Fevik i Grimstad 11.10 (Bjørn Øyvind Aslaksen).

Funn nr. 13 i Aust-Agder av en art som nok er noe oversett i fylket. I Norge er det rapportert 26 fugler i 2016, noe som er litt under gjennomsnittet. Flest observasjoner ble gjort om høsten, og ett individ overvintret i Rogaland (Winnem mfl. 2018b).

Haukugle (*Surnia ulula*) GH

Reir m/unger i Tovdal, Åmli sommeren 1989 (Morten Erichsen).

I mangel av hekkeindikasjoner fra 2016 har vi fått informasjon om et gammelt funn, kun det andre i fylket gjennom tidene. Men artens hekkeforekomst er nok noe oversett siden haukugla foretrekker skogområder i indre Agder helt opp i fjellbjørkeskogen. Etter invasionsartede opptredener slik som høst og forvinter 2016 (Kjøstvedt 2017) må man forvente enkelte, spredte hekkinger. Se Raen (2017) og Kjøstvedt & Selås (2018) for ferskere hekkenyheter om arten i etterkant av denne invasjonen.

Lappugle (*Strix nebulosa*) G

1 ind. Kjerkekilåsen, Høvåg i Lillesand 08.01 (Tom Olav Nygård). 1–2 ind.

Natvig/Ribe/Bjørnåsenjordene, Høvåg i Lillesand 11.–30.03 (*Arnt Inge Vilhelmsen, Sven Rislåa, Jan Michaelsen, Espen Helgesen, Rolf Jørn Fjærbu, Hege Ødegård, Terje Moen, Frode Steffensen, Sven Inge Marcussen, Rune Skåland, Trond Nilsen, Jan Helge Kjøstvedt, Jannicke Kjøstvedt, Renate Berg, Tore Gunnarsen, Espen S. Nilsen, Roar Solheim mfl.).

Funn nr. 12–13 i Aust-Agder av individer på næringsøk. Trolig er de kommet fra hekkeområdene i Hedmark eller fra svensk side av grensa. De regnes som to funn siden de ligger en del fra hverandre i tid, og siden det var andre lappugler på farten i Sør-Norge i perioden (Winnem mfl. 2018b). To individer ble sett samtidig kun én dag ved Ribe.

Hornugle (*Asio otus*) RH

2 ad. i par + min. 3 1K Furøya, Tvedestrand juni/juli (Morten Erichsen). 3 1K Bossvika, Risør 05.–13.08 (Fred W. Christoffersen, Bjørg K. Christoffersen). Min. 2 1K Selåsvann, Vegårshei 14.–27.06. Hekking i gammelt kråkereir (Inge Selås).

I tillegg til de konstaterte hekkingene ble hanner hørt ved Hove, Tromøy i Arendal, i området Søm/Hasseltangen i Grimstad (Rune Skåland) og Valle i Tvedestrand (Sven Inge Marcussen) i løpet av våren uten at unger seinere ble hørt eller sett. Observasjon av to individer i Reddal i

perioden 04.–22.06 (Per Kristensen mfl.) resulterte heller ikke i påfølgende ungeregistrering. Ytterligere tre individer ble observert i løpet av året og bidro til at dette ble et av de bedre årene for arten i fylket siden hekkeinvasjonen i 2009 (se Kjøstvedt 2010).

Bilde av Inge fra Selåsvatn 14.06 2016.

Jordugle (*Asio flammeus*) RH

Med unntak av ferske sportegn ved Lundane i Bykle 05.05 (Odd Kindberg), er det kun gjort trekkobservasjoner fra kystområdene i 2016. Seks vårfunn av syv individer er fordelt på samtlige kystkommuner med unntak av Tvedestrand, mens ett høstfunn ble gjort i Arendal.

Isfugl (*Alcedo atthis*) G

1 ind. Fosstveit, Tvedestrand 24.04 (Kjell Klungland, Terje Moen).

En beskjedne forekomst av denne fiskespiseren som stadig besøker våre områder, særlig i vinterhalvåret. Storelva i Tvedestrand og Songeelva i Arendal er de mest aktuelle lokalitetene. To observasjoner fra 2016, blant annet en fra sistnevnte lokalitet, er ikke kommet LRSK i hende. Ny årsrekord i Norge i 2016 med 58 rapporterte individer, ett hekkefunn i Akershus og en mulig hekking i Vestfold (Winnem mfl. 2018b).

Trelerke (*Lullula arborea*) G

1 ind. Vegusdal, Birkenes 05.–23.04 (Fredrik Tjessem, Frode Steffensen mfl.). 3 ind. Vessøyjordene, Grimstad 16.10 (Per Kristensen).

Nok et år med få trelerker, men en syngende hann i Vegusdal er innenfor forventet område. Et fåtall trekkobservasjoner om høsten er normalt, men arten er lett å overse både under trekk og på hekkplass. Anslagsvis 122 ind. er meldt, hvorav over halvparten fra Østfold, men 2016 var ikke et spesielt godt år for arten i Norge (Winnem mfl. 2018b).

Fjellerke (*Eremophila alpestris*) G

1 ind. Rosseland, Birkenes 17.04 (Steven Rosseland). 5 ind. Vessøyjordene, Grimstad 26.–30.04 (Kjell Klungland, Terje Moen, Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen, Rune Skåland, Torolf Nesbakken, Tore G. Andersen, Frode Steffensen, Sven Inge Marcussen, Inger Berggren, Lill Ospevoll, Elias Pfaff). 15 ind. Gjervoll, Tromøy, Arendal 04.–07.10 (Terje Moen, Eivind Moen, Inger Berggren, Bård Rutgersen, Helge Venaas mfl.). 4 ind. Bringsvær, Temse, Grimstad 16.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu).

Seks individer om våren og 19 individer på høsttrekk er bra antall, men de er fordelt på få funn og både vinterfunn og observasjoner fra Setesdal mangler. Tilfeldigheter avgjør hvor mange fjellerker som oppdages i fylket hvert år.

Sørlig gulerle (*Motacilla flava flava*) R

1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 30.04–01.05 (Rolf Jørn Fjærbu, Øyvind Heldal, Leif Fage mfl.). 1 M Gjervoll, Tromøy, Arendal 04.05 (Inger Berggren, Tore G. Andersen).

Funn nr. 6–7 av denne underarten av gulerle som tidligere hekket fåtallig langs kysten i Sør-Norge, men som nå nesten er helt borte som hekkefugl hos oss. Ca. 58 ind. er rapportert totalt i Norge i 2016 inkludert fire hekkefunn, to i hvert av fylkene Rogaland og Vest-Agder (Winnem mfl. 2018b).

Svartryggerle (*Motacilla alba yarrellii*) **R**

M+F Høvåg sentrum, Lillesand 25.03 (Jan Michaelsen). 1 ind. Bjellandstrand, Arendal 26.–28.03 (Terje Moen, Helge Venaas mfl.). 1 M Reddal, Grimstad 27.03 (Rune Skåland). 1 F Vessøyjordene, Grimstad 27.03 (Rune Skåland). 1 M Møglestu, Lillesand 27.03 (Espen S. Nilsen). 3 ind. Dokkedal, Reddal, Grimstad 28.03 (Rolf Jørn Fjærbu, Eline Fjærbu, Johannes Fjærbu). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 30.03–07.04 (Sven Inge Marcussen, Odd Marcussen, Rolf Jørn Fjærbu mfl.). 2 M Nyberg, Justøya, Lillesand 03.04 (Jan Helge Kjøstvedt). 2 ind. Gjervoll, Tromøy, Arendal 06.–08.04 (Terje Moen, Tore G. Andersen mfl.). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 18.04 (Glenn Svendsen). 1 ind. Dalanekilen, Gåseflåfjorden, Iveland 18.06 (Kjell Myre). 1 ind. Hovden sentrum, Bykle 11.09–07.10 (Odd E. Svendsen mfl.). 2 ind. Spornes, Arendal 01.–02.11 (Torolf Nesbakken).

Dette var mer enn en dobling av antall svartryggerler sammenlignet med 2015. Denne underarten av vanlig linerle har sin hovedutbredelse i Storbritannia. De fleste dukker opp hos oss tidlig om våren på forlenget trekk, så værforhold i trekktida påvirker forekomsten. På landsbasis ble det også et bra år med anslagsvis 277 ind. (Winnem mfl. 2018b).

Nattergal (*Luscinia luscinia*) **RH**

Inntil 15 syngende hanner på åtte lokaliteter i Grimstad og Arendal (Merdø, Reddal, Løddesøl, Temse, Skottjenn, Lindtveit, Gjervoldsøy og Store Terneholmen i Sømskilen) er på høyde med fjoråret, men ingen hekkeindikasjoner foreligger.

Svartrødstjert (*Phoenicurus ochruros*) **R**

1 hunnf. Hasseltangen, Grimstad 26.03 (Per Kristensen). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 28.03 (Espen S. Nilsen). 1 ind. Hove, Arendal 28.03 (Terje Moen, Frode Steffensen, Kjell Klungland, Helge Venaas, Glenn Svendsen, Rune Skåland). 1 ind. Bufjord camping, Bufjorden, Grimstad 29.03 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 hunnf. Hæstadsletta, Lillesand 29.03 (Sven Rislåa). 2 hunnf. Høvåg sentrum, Lillesand 29.–30.03 (Sven Rislåa, Jan Michaelsen, Jan Helge Kjøstvedt, Rune Skåland). 1 2K M Hæstad, Lillesand 30.03 (Jan Michaelsen). 1 M Store Torungen, Arendal 30.03 (Kjell Klungland, Terje Moen). 1 ind. Haslejordene, Hasseltangen, Grimstad 05.04 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 3K+ M Fløyheia, Arendal 11.04 (Jan Helge Kjøstvedt). 1 M Kornbrekke, Lillesand 03.05 (Hege Ødegård). 1 1K Trolldalen syd, Grimstad 20.09 (Eirik Klemetsen). 1 1K Stordalen, Lillesand 30.11 (Arne Myrland).

En formidabel våropptreden med 10 funn av 11 ind. av svartrødstjert som nok har hatt sammenheng med værforhold under trekket de siste dagene i mars. Inkludert to høstfunn var det bare Rogaland og Vest-Agder som hadde flere funn enn Aust-Agder. Men heller ikke i 2016 ble det gjort hekkfunn. Med 127 ind. på landsbasis ble 2016 et nokså gjennomsnittlig år for arten (Winnem mfl. 2018b).

Svartstrupe (*Saxicola rubicola*) **G**

1 hunnf. Høvåg, Lillesand 28.–29.03 (*Tore Gunnarsen, *Jan Michaelsen, Espen S. Nilsen, Rune Skåland, Lasse M.-J. Gautestad mfl.). 1 hunnf. Vessøyjordene, Grimstad 03.–04.04 (Glenn Svendsen, Trond Nilsen, Arild Pfaff, Rolf Jørn Fjærbu, Eline Fjærbu, Johannes Fjærbu mfl.). 1 ind. Bringsvær, Temse, Grimstad 23.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Jon G. Thorsen). 1 F Bukjerr, Grimstad 27.11 (Glenn Svendsen, Frode Steffensen).

Funn nr. 17–20 og et bra år i fylket for denne vestlige arten, men ingen hanner ble sett på vårtrekk i mars dette året. Norgestotalen på 107 ind. i 2016 betegnes som en normal forekomst, men kun en (mislykket) hekking ble konstatert, nærmere bestemt i Hordaland (Winnem mfl. 2018b).

Busksanger (*Acrocephalus dumetorum*) **G**

1 M Øreslandskilen, Lillesand 08.06–01.07 (*Jan Michaelsen, Jan Helge Kjøstvedt, Espen S. Nilsen, Håkon Borgenvik, Kjell Klungland, Sven Inge Marcussen, Terje Moen mfl.).

Dette var Aust-Agders femte busksanger og Lillesands første. Ett individ er også meldt ringmerket ved Ytre Årsnes i samme kommune, men beskrivelse av denne er ikke sendt inn for godkjenning. Med 28 busksangere (hvorav 12 syngende) ble 2016 det nest beste året i Norge noensinne (Winnem mfl. 2018b).

Hauksanger (*Sylvia nisoria*) **G**

1 1K ringmerket Indresund, Lillesand 14.09 (*Jan Michaelsen, Kjell Klungland, Sven Rislåa).

Hauksangeren opptrer helt sporadisk hos oss på vårtrekk, men på høsttrekket er mulighetene til å få se den større, særlig hvis man ringmerker med nett og lyd. Funn nr. fem i fylket, drøyt to år etter forrige funn gjort på Håøya i Grimstad 01.09.2014 (Kjøstvedt & Fjærbu 2017). Høstens 47 funn i Norge var en skuffende svak forekomst. En syngende hann ble registrert på Mølen ved Larvik i juni, men hekking er ikke påvist i landet siden 2009 (Winnem mfl. 2018b).

Gulbrynsanger (*Phylloscopus inornatus*) **G**

2 ind. Løddesøl, Arendal 17.–19.09 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Tom A. Johannessen, Sven Inge Marcussen, Per Kristensen mfl.). 1 ind. Holmesund, Arendal 24.09 (Carsten Lome). 1 ind. ringmerket Skottjenn, Arendal 25.09 (Kjell Klungland, *Rune Skåland, Inger Berggren, Helge Venaas). 1 ind. Vimme, Åmli 25.09 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. Trolldalslia 9,

Grimstad 8.10 (Glenn Svendsen). 1 1K ringmerket Indresund, Lillesand 20.10 (Jan Michaelsen).

Åtte individer, det vil si funn nr. 11–18, er tidenes forekomst i Aust-Agder. I tillegg er det meldt om ti ringmerkede individer ved Ytre Årsnes i Lillesand i perioden 18.09–27.09, men disse er ikke sendt inn for godkjenning. I likhet med i 2015 fikk vi også dette året et skikkelig innlandsfunn og Åmlis første gulbrynsanger. Fra og med 2019 endres gulbrynsanger fra godkjenningsart til rapporteringsart for observasjoner gjort i perioden 01.09–15.10 hvert år. Med 1185 ind. ble 2016 også et rekordår for arten på landsbasis med høstfunn i alle fylker, men desidert flest langs kysten fra Nordland til Vest-Agder (Winnem mfl. 2018b).

Dvergfluesnapper (*Ficedula parva*) G

1 1K Haslebukta, Hasseltangen, Grimstad 19.–21.10 (*Rolf Jørn Fjærbu, Frode Steffensen, Per Kristensen mfl.).

Dvergfluesnapper nr. 5 i Aust-Agder. I trekkperiodene vår og høst er sjansen størst for å finne arten hos oss. Se Fjærbu & Kjølsvædt (2014) for en oppsummering av tidligere funn i fylket. Merk at alle er gjort langs kysten. I alt 53 individer i Norge er det tredje beste året siden 1991 og kun 25 % var vårfunn, hovedsakelig i Oslofjordområdet. Høsttrekket går i stor grad sørover langs Vestlandskysten (Winnem mfl. 2018b).

Skjeggmeis (*Panurus biarmicus*) G

2M+F Landvikstranda, Grimstad 26.10–28.12 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu, Terje Moen, Kjell Klungland, Jan Helge Kjølsvædt, Eivind Moen, Inger Berggren, Tore G. Andersen, Harry Tangen mfl.).

Etter mange magre år var det endelig tid for skjeggmeisopptreden i fylket igjen, nærmere bestemt funn nr. 14. En hann dukket opp først, og i begynnelsen av november fikk den selskap av et par. De var stadig innom en avfallshaug i kanten av takrørskogen der det var dumpet en del frørester. Forholdet mellom hannene var ikke av det hjertelige slaget. Forrige funn i Aust-Agder var fra Saulekilen i Arendal 07.01.2012 (Kjølsvædt & Fjærbu 2013). Med 185 individer totalt i Norge langs kysten fra Østfold til Vest-Agder ble 2016 et nokså normalt år for arten (Winnem mfl. 2018b).

Løvmeis (*Poecile palustris*) R

Ni vårfunn av elleve individer er en halvering i forhold til fjoråret. Kystlokaliteter og frodige løvskoger litt inn fra kysten er sterkt overrepresentert i funnmassen. Fire høstfunn av syv individer er noe bedre enn i 2015, men viser i likhet med observasjonene fra første halvår at vi har å gjøre med en fåtallig art.

Varsler (*Lanius excubitor*) R

Med 23 individer i vårhalvåret i perioden 01.01–30.03 og 26 individer i andre halvår (02.10–29.12) ble det flere registreringer av arten enn i 2015, men sannsynlige dobbelttellingene gjør både årstotalene og sammenligningene mellom år usikre. Ingen

hekkeindikasjoner foreligger i materialet fra 2106. Kun 11 hekkefunn ble gjort i hele Norge, derav åtte i Finnmark, men hekkelokaliteter i høyereliggende barskog gjør at mange hekkinger sannsynligvis aldri oppdages (Winnem mfl. 2018).

Kornkråke (*Corvus frugilegus*) **R**

Fem funn av syv individer i vårhalvåret og seks funn av ni individer siste halvår er nokså normalt. Funnene fordelte seg på alle kystkommunene med unntak av Arendal, og alle ble sett trekkende eller de rastet kun kort tid på lokalitetene.

Svartkråke (*Corvus corone corone*) **R**

1 ind. Vik, Grimstad 01.01–31.12 (Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt, Trond Nilsen, Jon G. Thorsen mfl.). 1 ind. Grømbukta, Groos, Grimstad 05.02 (Frode Steffensen). 1 ind. Øygardsdalen, Grimstad 11.02 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. Tørvolt, Nidelva, Grimstad 21.02 (Tor M. Stalleland). 1 ind. Håbbestad, Temse, Grimstad 27.03 (Arild Pfaff, Elias Pfaff, Maximillan Haltorp, Estella Pfaff). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 10.–11.05 (Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen, Frode Steffensen). 1 ind. Temse, Grimstad 01.07 (Per Kristensen). 1 ind. Fjære kirke, Grimstad 24.10 (Jan Michaelsen). 1 ind. Homborsund, Grimstad 03.12 (Rolf Jørn Fjærbu, Johannes Fjærbu). 1 ind. Møglestu, Lillesand 25.12 (Espen S. Nilsen).

Kun ett stasjonært individ i 2016, ved Vik i Grimstad, men Møglestu og Håbbestad/Temse er også gjengangere blant svartkråkelokalitetene og antall funn er normalt for fylket.

Svartkråke x kråke (*Corvus corone corone X Corvus corone cornix*)

1–3 ind. Bringsvær, Temse, Grimstad 11.02–27.12 (Sven Inge Marcussen, Kjell Klungland, Helge Venaas, Rolf Jørn Fjærbu, Syvert Åsland, Oddvar Åsland, Terje Moen, Harry Tangen, Johannes Fjærbu mfl.).

Ei svartkråke har holdt seg stabilt like ved denne lokaliteten i flere år (ved Vik) og en (muligens to) hybrid er godkjent fra dette området i 2015 (Fjærbu mfl. 2019). Dette hybridindividet er trolig også representert i funnmassen fra 2016 siden et hybrid er observert før hekkesesongen dette året. Flere tilfeller av hybridisering mellom disse to svært nærstående artene er også kjent fra fylket tidligere år (se bl.a. Lislevand 2001).

Båndkorsnebb (*Loxia leucoptera*) **G**

4 ind. Nedenes, Arendal 19.08 (Espen Helgesen).

Et enslig funn av båndkorsnebb er rapportert i 2016, og dermed ble det på ingen måte noe invasjonssår for arten i fylket. Kun 173 individer er observert på landsbasis, de fleste i tredje kvartal, og ingen hekkeindikasjoner foreligger (Winnem mfl. 2018b).

Rosenfink (*Carpodacus erythrinus*) **R**

2 M Vallegårdene, Valle, Tvedestrand 21.05–13.06 (Steinar Sannes, Heidi Lillehammer, Arild Omberg, Leif Fage, Sven Inge Marcussen, Kjell Klungland, Espen Helgesen, Renate Berg, Odd Marcussen mfl.). 1 M Fosstveit, Tvedestrand 21.05–06.06 (Kjell Klungland, Sven Inge Marcussen, Terje Moen, Frode Steffensen, Arild Omberg mfl.). 1 M Temse, Grimstad 27.05 (Frode Steffensen). 1 M Spornes, Arendal 18.–19.06 (Jostein Austevik, Even Mjaaland, Sveinung Larsen).

Fire funn av fem syngende hanner var en markert nedgang fra 2015. Ingen hekkeindikasjoner foreligger og funn fra Setesdal manglet helt.

Konglebit (*Pinicola enucleator*) **R**

1 M Øygardstjørnane, Gjerstad 12.02 (Bård Rutgeron). 7 ind. Hillestad, Tovdal i Åmli 19.11 (Rolf Jørn Fjærbu).

Dette var en beskjeden, men nokså normal forekomst av arten utenom hekketid hos oss. Utenfor hekkeområdene i Sør-Varanger i Finnmark var det bare grensetraktene mellom Hedmark og Oppland som hadde tilstedeværende fugler gjennom hele året, men uten at hekking ble påvist (Winnem mfl. 2018b).

Lappspurv (*Calcarius lapponicus*) **R**

To funn av fem individer på vårtrekk og fem funn av seks individer på høsttrekk, alle langs kysten, bar kanskje et lite bud om en positiv bestandsutvikling. Kun ett enslig funn fra hekkeplass, nærmere bestemt en voksen hann ved Galten i Bykle så seint som 24.07 (Per Kristensen) gav imidlertid mindre grunn til optimisme i så måte.

Observasjoner godkjent av NSKF

Ringand (*Aythya collaris*) **N**

1 M Mykestølvatn, Evje og Hornnes 07.05.2016 (Terje Lislevand).

Første godkjente funn av denne nordamerikanske hekkefuglen i Aust-Agder. Fra før foreligger det et fåtall hybridfunn av ringand x toppand. Se nærmere omtale av dette funnet i en egen tekst i dette bladet. Seks funn i Norge i 2016 var mer enn en dobling av forrige årsrekord. Av 34 funn er over halvparten gjort i Rogaland og Vest-Agder (Olsen 2018).

Svartrødstjert (*Phoenicurus ochruros phoenicuroides*) **N**

1 1K+ M Strandkleiva, Sjeggestø, Tverrdalsøya i Arendal 23.10.2016 (Erik Hult).

Det andre funnet av den østlige underarten av svartrødstjert i fylket etter at en hann ble sett på Hoveodden i samme kommune 18.–21.11 2010. Se Fjærbu mfl. (2012) for detaljer rundt dette

funnet og denne underarten. Dermed har Aust-Agder og Arendal halvparten av de godkjente *phoenicuroides*-funnene i landet ved utgangen av 2016 (Olsen 2018).

Svartstrupesteinskvett (*Oenanthe pleschanka*) N

1 1K Marivold, Grimstad 22.–24.10.2016 (* Rolf Jørn Fjærbu, *Jon G. Thorsen, Terje Moen, Eivind Moen, Per Kristensen, Helge Venaas, Per Kristensen, Trond Nilsen, Roar Solheim, Frode Steffensen, Kjell Klungland, Arne Myrland, Oddvar Åsland, Syvert Åsland, Svein Bossum, Håvard Trygslund, Inger Berggren, Tore G. Andersen, Stig T. Olsen, Fredrik Tjessem, Sven Inge Marcussen, Rune Skåland, Glenn Svendsen).

Andre funn av svartstrupesteinskvett i Aust-Agder, men vi må helt tilbake til hannen som ble sett 15.05.1976 på Merdø i Arendal for å finne det forrige, for øvrig første funn i Norge (www.ao.no). Fire funn i 2016 gjorde dette til det beste året noensinne for denne typiske høsttrekkeren og trenden er at funnmengden er økende, så vel i Norge som i våre naboland. I Norge var totalt 23 individer godkjent ved utløpet av 2016, og Telemark fikk sitt første funn dette året, i Sauherad (Olsen 2018).

Rødstrupesanger (*Sylvia cantillans*) N

1 M Indresund, Lillesand 12.05.2016 (Jan Michaelsen).

Funn nr. 3 i fylket og det andre for Lillesand etter at en hann ble hørt og sett syngende ved Skottjenn, Tromøy i Arendal 19.–20.05.2012 (Kjøstvedt & Fjærbu 2013) og en hunn ble fotografert under et kort besøk i en hage ved Solkollen nær Lillesand sentrum 07.05.2015 (Fjærbu mfl. 2019). Se Olsen (2019) for en inndeling av alle norske funn av rødstrupesanger sett i forhold til en revurdering av rødstrupesangerens inndeling i arter og underarter. LRSK Aust-Agder vil komme tilbake til dette i den neste oppdateringen av fuglelisten for Aust-Agder.

Litteratur

- Anonym. 1978. Nytt fra LRSK. *Larus marinus* **7**: 15.
- Anonym. 1982. Nytt fra LRSK. *Larus marinus* **11**: 44.
- Fjærbu, R.J. & Kjøstvedt, J.H. 2014. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2013. LRSK-rapport nr. 18. Fugler i Aust-Agder **43**: 56–77.
- Fjærbu, R.J., Kjøstvedt, J.H. & Skåland, R. 2012. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2011. LRSK-rapport nr. 16. *Fugler i Aust-Agder* **41**: 64–83.
- Fjærbu, R.J., Skåland, R. & Kjøstvedt, J.H. 2010. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2009. LRSK-rapport nr. 14. *Fugler i Aust-Agder* **39**: 56–69.
- Fjærbu, R.J., Kjøstvedt, J.H., Michaelsen, J., Steffensen, F. & Thorsen, J.G. 2019. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2015. LRSK-rapport nr. 21. *Fugler i Aust-Agder* **48**: 6–37.
- Kjøstvedt, J.H. 2010. Hornuglesommer. *Fugler i Aust-Agder* **39**: 10–15.
- Kjøstvedt, J.H. 2015. Fugleliste for Aust-Agder 2014. *Fugler i Aust-Agder* **44**: 6–20.
- Kjøstvedt, J.H. & Fjærbu, R.J. 2013. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2012. LRSK-rapport nr. 18. *Fugler i Aust-Agder* **42**: 71–89.
- Kjøstvedt, J.H. & Fjærbu, R.J. 2017. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2014. LRSK-rapport nr. 19. *Fugler i Aust-Agder* **46**: 6–33.
- Kjøstvedt, J.H. & Lislevand, T. 2001. Hekkefunn av vannrikse *Rallus aquaticus* i Aust-Agder. *Larus marinus* **30**: 109–115.
- Kjøstvedt, J.H. & Selås, I. Der ingen andre går. *Fugler i Aust-Agder* **47**: 109–111.
- Kristensen, P. 2017. Første registrerte lerkefalkhekkning i Aust-Agder. *Fugler i Aust-Agder* **46**: 109.

- Lislevand, T. 1994. Første funn av fjellmyrløper i Aust-Agder. *Larus marinus* **23**: 42–43.
- Lislevand, T. 2001. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 7. *Larus marinus* **30**: 34–49.
- Norsk Ornitologisk Forening 2018. *Fugleåret 2016*. 214 s.
- Olsen, T. 2018. Sjeldne fugler i Norge i 2016. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Fugleåret 2016*: 4–65.
- Olsen, T. 2019. Rødstrupesanger: ID-nøtt i rødt, hvitt og grått. *Vår fuglefauna* **42**: 140–147.
- Pfaff, A. 2015. Første dokumenterte hekking av havhest i Aust-Agder. *Fugler i Aust-Agder* **44**: 68–70.
- Raen, K.O. 2017. Haukuglehekking i Birkenes i 2017. *Fugler i Aust-Agder* **46**: 118–119.
- Stalleland, T.M. 2017. Mitt liv med sangsvanene i Aust-Agder 2015–2017. *Fugler i Aust-Agder* **46**: 75–83.
- Svensson, L., Grant, P.J., Mullarney, K. & Zetterström, D. 1999. Gyldendals store fugleguide. Gyldendal Norsk Forlag ASA. 400 s.
- Winnem, A., Falkenberg, F., Reinsborg, T., Holtskog, T., Magnussen, J.H., Heggøy, O. & Ranke, P.S. 2018a. Fugler i Norge i 2015. Rapport fra Norsk faunakomité for fugl (NFKF). *Fugleåret 2015*: 50–131.
- Winnem, A., Falkenberg, F., Heggøy, O. & Myklebust, M. 2018b. Fugler i Norge i 2016. Rapport fra Norsk faunakomité for fugl (NFKF). *Fugleåret 2016*: 66–141.